166. MEKTUP

١٦٦ –﴿ اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالسِّتُّونَ وَالْمِائَةُ : اِلَى الْمُلاَّ مُحَمَّد اَمِين فِى عَدَمِ الْاِغْتِرَارِ بِالْحَيَاةِ الْيَسِيرَةِ وَالْجُهْدِ فِى اِزَالَةِ الْمَرَضِ الْقَلْبِىِّ بِالذِّكْرِ الْكَثِيرِ ﴾

أَيُّهَا الْمَخْدُومُ الاَمَ تَحِنُّ اِلَى نَفْسِكَ كَالْاُمِّ الشَّفِيقَةِ وحَتَّامَ تَتَجَرَّعُ الْغُصَصَ مِنْ أَجْلِهَا وَتَغْتَمُّ عَلَيْهَا كَالْأُخْتِ الشَّقِيقَةِ يَنْبَغِى اَنْ تَفْرُضَ الْكُلَّ مَيِّتًا وَجَمَادًا خَالِيًا عَنِ الْحِسِّ وَالْحَرَكَةِ "**اِنَّكَ مَيِّتٌ وَاِنَّهُمْ مَيِّتُونَ**" نَصٌّ قَاطِعٌ فِى هَذَا الْمَعْنَى وَفِكْرُ اِزَالَةِ الْمَرَضِ الْقَلْبِىِّ بِالذِّكْرِ الْكَثِيرِ فِى هَذِهِ الْفُرْصَةِ الْيَسِيرَةِ مِنْ أَهَمِّ الْمُهِمَّاتِ وَمُعَالَجَةُ الْعِلَّةِ الْمَعْنَوِيَّةِ بِذِكْرِ الرَّبِّ الْجَلِيلِ فِى هَذَا الْوَقْتِ الْقَلِيلِ مِنْ أَعْظَمِ الْمَقَاصِدِ وَأَجَلِّ الْقُرُبَاتِ اَلْقَلْبُ الَّذِى هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِالْغَيْرِ كَيْفَ يُتَوَقَّعُ مِنْهُ الْخَيْرُ وَالرُّوحُ الَّتِى هِىَ مَائِلَةٌ اِلَى الشَّرِّ اَلنَّفْسُ الْأَمَّارَةُ أَفْضَلُ مِنْهَا وَاَخِيرُ الْمَطْلُوبِ مِنَّا هُنَاكَ كُلُّهُ سَلاَمَةُ الْقَلْبِ وَتَخَلُّصُ الرُّوحِ وَصَفَاؤُهَا وَنَحْنُ الْقَاصِرُونَ فِى فِكْرِ تَحْصِيلِ اَسْبَابِ تَعَلُّقِ الرُّوحِ وَالْقَلْبِ دَائِمًا هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ وَمَاذَا نَصْنَعُ "**وَمَا ظَلَمَهُمُ اللّٰهُ وَلَكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ**" وَلاَ يَنْبَغِى اَنْ تَغْتَمَّ مِنْ جِهَةِ الضَّعْفِ الظَّاهِرِىِّ عَسَى اَنْ يَتَبَدَّلَ صِحَّةً وَعَافِيَةً اِنْ شَاءَ اللّٰهُ تَعَالَى وَلاَ تَشْوِيشَ فِى خَاطِرِ هَذَا الْجَانِبِ مِنْ تِلْكَ الْجِهَةِ وَقَدْ طَلَبْتُمُ الثَّوْبَ الَّذِى لَبِسَهُ الْفَقِيرُ فَاَرْسَلْتُ قَمِيصًا فَيَنْبَغِى اَنْ تَلْبَسَهُ مُتَرَصِّدًا لِنَتَائِجِهِ وَثَمَرَاتِهِ فَاِنَّهُ كَثِيرُ الْبَرَكَةِ ﴿شِعْرٌ﴾:

خَابَ الَّذِى قَدْ غَدَا فِى قَلْبِهِ مَرَضٌ * وَفَازَ مَنْ كَانَ فِيهِ حِدَّةُ الْبَصَرِ

وَالسَّلاَمُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى وَالْتَزَمَ مُتَابَعَةَ الْمُصْطَفَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Molla Muhammed Emîn'e yazılmış olup bu basit hayata aldanmamak ve çok zikrederek kalp hastalığını yok etmeye çalışmak hakkındadır.

Dostum,

Daha nereye kadar şefkatli bir anne gibi nefsine merhamet edeceksin…

Ne zamana kadar boğazda düğümlenip kalan, yutulamayan lokmaları onun (nefsin) için yutmaya ve öz kardeşin gibi onun için kederlenmeye devam edeceksin?

Her şeyi ölü, histen ve hareketten yoksun olan cansız varlıklar olarak düşünmen gerek.

"Sen elbette öleceksin, onlar da elbette öleceklerdir." (Zumer, 30) âyeti bu mânâya delâlet eden kesin bir nassdır.

Bu kısa fırsat içinde çok zikrederek kalp hastalığını yoketme düşüncesi en önemli iştir. Bu az vakitte Rabb-i Celîl'i çok zikrederek manevî sakatlığa çare bulmak maksatların en büyüğü ve yaklaştırıcıların en değerlisidir.

Gayr (Allah'tan başkası) ile ilgili olan kalpten nasıl hayır beklenir?

Nefs-i emmâre[310], şerre meyilli olan ruhtan daha üstündür.

Orada bizden istenilen son şey kalbin selâmeti ve ruhun boşalıp temizlenmesidir.

Biz kusurlular her daim ruhun ve kalbin ilgileneceği sebepleri elde etme fikrindeyiz. Heyhat! Heyhat!... Ne yapıyoruz! *"Allah onlara zulmetmedi, fakat onlar kendi kendileri, kendilerine zulmediyorlardı."* (Nahl 33).

Zâhirî zafiyetten dolayı üzülmen gerekmez. Allah dilerse umulur ki sıhhat ve âfiyet değişir. Bu tarafın hatırında bu açıdan herhangi bir karışıklık yoktur.

Bu fakirin giymiş olduğu elbiselerden istemişsiniz. Bir gömlek gönderdim sonuçlarını ve semerelerini bekleyerek onu giymelisin. Çünkü o çok bereketlidir.

"Kalbinde hastalık beliren hüsrana uğradı

---

[310] Nefs-i emmâre: Bkz. C. 1, Mektup 46'daki ilgili dipnot.

Basiret keskinliği olan ise başardı!" (Şiir).

Selam hidayete ve her dâim Hz. Muhammed Mustafa (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) efendimize tabi olanların üzerine olsun.

KELİME ANLAMI

166. < : اَلْمَكْتُوبُ السَّادِسُ وَالسِّتُّونَ وَالْمِائَةُ **Yüz altmış altıncı mektup** *(Kime gönderilmiştir?)* اِلَى الْمُلاَّ مُحَمَّد امين **Molla Muhammed Emin'e** *(Ne hakkındadır?)* فِي عَدَمِ الاِغْتِرَارِ **Aldanmamak hakkındadır** *(Neye?)* بِالْحَيَاةِ الْيَسِيرَةِ **Bu önemsiz miktardaki hayata** وَالْجُهْدِ **Ve de çaba sarf etmek hakkındadır** *(Hangi konuda?)* فِي اِزَالَةِ الْمَرَضِ الْقَلْبِي **Kalp hastalığını giderme konusunda** *(Ne ile?)* بِالذِّكْرِ الْكَثِيرِ **Çok zikirle** >

اَيُّهَا الْمَخْدُومُ Azizim! اِلاَمَ تَحِنُّ Nereye kadar merhamet edeceksin *(Neye?)* اِلَى نَفْسِكَ Nefsine *(Kim gibi?)* كَالاُمِّ الشَّفِيقَةِ Şefkatli bir anne gibi وَحَتَّامَ Ve ne zamana kadar تَتَجَرَّعُ Yutacaksın *(Neyi?)* الْغُصَصَ Cefa ve sıkıntıları *(Neden ötürü?)* مِنْ أَجْلِهَا Nefsinden ötürü وَتَغْتَمُّ عَلَيْهَا Ve ne zamana kadar onun için kederleneceksin *(Kim gibi?)* كَالاُخْتِ الشَّقِيقَةِ Öz kız kardeş gibi يَنْبَغِي Gerekir *(Ne?)* اَنْ تَفْرُضَ الْكُلَّ مَيِّتًاوَجَمَادًا Hepsini ölü ve cansız خَالِيًا عَنِ الْحِسِّ وَالْحَرَكَةِ His ve hareketten yoksun kabul etmen "اِنَّكَ مَيِّتٌ "Şüphesiz sen öleceksin" وَاِنَّهُمْ مَيِّتُونَ" Ve şüphesiz onlar da ölecekler" (âyeti) نَصٌّ قَاطِعٌ Kesin bir nasstır *(Ne hakkında?)* فِي هَذَا الْمَعْنَى Bu mana hakkında وَفِكْرُ اِزَالَةِ الْمَرَضِ الْقَلْبِي Ve kalp hastalığını giderme düşüncesi *(Ne ile?)* بِالذِّكْرِ الْكَثِيرِ Çok zikirle *(Nerede?)* فِي هَذِهِ الْفُرْصَةِ الْيَسِيرَةِ Bu önemsiz miktardaki (hayat) fırsatında *(Nedir?)* مِنْ أَهَمِّ الْمُهِمَّاتِ Önemli işlerin en önemlilerindendir وَمُعَالَجَةُ الْعِلَّةِ الْمَعْنَوِيَّةِ Ve bu manevi hastalığı tedavi etmek *(Ne ile?)* بِذِكْرِ الرَّبِّ الْجَلِيلِ Yüce Rabbi zikretmekle *(Ne zaman?)* فِي هَذَا الْوَقْتِ الْقَلِيلِ Şu az vakitte *(Nedir?)* مِنْ أَعْظَمِ الْمَقَاصِدِ En büyük hedeflerden وَأَجَلِّ الْقُرُبَاتِ Ve en yüce ibadetlerdendir اَلْقَلْبُ الَّذِى Bir kalp ki; هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِالْغَيْرِ Başkasına tutkundur كَيْفَ يُتَوَقَّعُ مِنْهُ الْخَيْرُ Ondan nasıl hayır beklenir? وَالرُّوحُ الَّتِى Ve bir ruh ki;

أَفْضَلُ مِنْهَا Nefs-i Emâre اَلنَّفْسُ الْأَمَّارَةُ O şerre meyletmektedir هِىَ مَائِلَةٌ اِلَى الشَّرِّ Ondan daha üstündür وَاَخِيرُ الْمَطْلُوبِ مِنَّا Bizden istenen son şey (Neredi?) هُنَاكَ Orada (Nedir?) كُلُّهُ سَلاَمَةُ الْقَلْبِ Hepsi kalbin (başka şeylere tutulmaktan) selâmeti وَتَخَلُّصُ الرُّوحِ Ve ruhun (şerre meyletmekten) kurtulması وَصَفَاؤُهَا Ve arınmasıdır وَنَحْنُ الْقَاصِرُونَ Oysa biz kusurlu insanlar دَائِمًا فِى فِكْرِ تَحْصِيلِ اَسْبَابِ تَعَلُّقِ الرُّوحِ وَالْقَلْبِ Sürekli kalbin ve ruhun (başka şeylere) tutulmasının sebeplerini elde etme fikrindeyiz هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ Ne kadar da yanlış! Ne kadar da yanlış! وَمَاذَا نَصْنَعُ Ne yapıyoruz? وَمَا ظَلَمَهُمُ اللهُ Allah, onlara zulmetmedi وَلَكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ Ama onlar kendilerine zulmediyorlardı وَلاَيَنْبَغِى Gerekmez (Ne?) اَنْ تَغْتَمَّ Tasalanman (Neden ötürü?) مِنْ جِهَةِ الضَّعْفِ الظَّاهِرِىِّ Zâhiri zayıflıktan (bedensel hastalıktan) ötürü عَسَى اَنْ يَتَبَدَّلَ Muhtemelen dönüşür (Neye?) صِحَّةً وَعَافِيَةً Sıhhat ve afiyete اِنْ شَاءَ اللهُ تَعَالَى İnşallah-u Teâla وَلاَ تَشْوِيشَ Her hangi bir rahatsızlık, sorun yok (Nerede?) فِى خَاطِرِ هَذَا الْجَانِبِ Bu tarafın gönlünde (Ne yönden?) مِنْ تِلْكَ الْجِهَةِ Bu yönden وَقَدْ طَلَبْتُمْ Ve istemişsiniz (Neyi?) قَمِيصًا Bir gömlek فَاَرْسَلْتُ Ben de gönderdim (Ne?) اَلثَّوْبَ الَّذِى لَبِسَهُ الْفَقِيرُ Bu fakirin giydiği elbiseyi فَيَنْبَغِى اَنْ تَلْبَسَهُ Onu giymelisin (Nasıl?) مُتَرَصِّدًا Gözeterekten (Neyi?) لِنَتَائِجِهِ وَثَمَرَاتِهِ Netice ve sonuçlarını فَاِنَّهُ كَثِيرُ الْبَرَكَةِ Zira onun bereketi çoktur ﴿شِعْرٌ﴾: Şiir:

مَرَضٌ Hastalık خَابَ Hüsrana uğramıştır (Kim?) الَّذِى قَدْ غَدَا فِى قَلْبِهِ Kalbinde olan kişi (Ne?) وَفَازَ Ve kurtulmuştur (Kim?) مَنْ كَانَ فِيهِ Kendisinde olan kişi (Ne?) حِدَّةُ الْبَصَرِ Keskin görüş

وَالسَّلاَمُ Selam olsun (Kime?) عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى Hak yola tâbi olana (Daha?) وَالْتَزَمَ مُتَابَعَةَ الْمُصْطَفَى Ve de Hz. Muhammed Mustafa'ya uymaya devam edene عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ Ona ve ehline اَلصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ Dualar ve selamlar olsun.

